

II

(Незаконодателни актове)

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2017/1508 НА КОМИСИЯТА

от 28 август 2017 година

относно референтния документ за най-добра практика за управление по околна среда, секторните показатели за екологични резултати и еталоните за отлични постижения за сектора на производството на храни и напитки съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 761/2001 и на решения 2001/681/ЕО и 2006/193/ЕО на Комисията ⁽¹⁾, и по-специално член 46, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

- (1) Секторните референтни документи, разработени от Комисията в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009, са необходими, за да се помогне на организациите в даден сектор по-добре да се съсредоточат върху най-важните аспекти на своето управление по околна среда и да се улесни оценяването, докладването и подобряването на екологичните резултати на организациите. Те включват най-добрата практика за управление по околна среда, показатели за екологични резултати и, където е уместно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи, които позволяват да се определи равнището на постигнатите екологични резултати в тези сектори.
- (2) Най-добрите практики за управление по околна среда, представени в приложението към настоящото решение, се занимават с ключови екологични въпроси, идентифицирани в сектора на производството на храни и напитки. Те следва също така да насърчават една по-кръгова икономика, като определят конкретни действия за подобряване на управлението на отпадъците, насърчаване на използването на съпътстващи продукти и предотвратяване на разхишението на храни.
- (3) Регистрираните по EMAS организации не са задължени да покриват определените в секторния референтен документ еталони за отлични постижения, тъй като EMAS оставя на организациите сами да оценяват осъществимостта на еталоните с оглед на разходите и ползите.
- (4) Регламент (ЕО) № 1221/2009 изисква от регистрираните по EMAS организации да вземат под внимание секторните референтни документи, когато разработват своята система за управление по околна среда и когато оценяват екологичните си резултати в екологичните декларации, изготвяни в съответствие с приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009.

⁽¹⁾ OBL 342, 22.12.2009 г., стр. 1.

- (5) Секторът на производството на храни и напитки, разглеждан в приложението към настоящото решение, беше определен за приоритетен сектор за приемането на секторни и междусекторни референтни документи в Съобщение на Комисията — Съставяне на работния план за изготвяне на примерен списък на сектори за приемането на референтни секторни и междусекторни документи по силата на Регламент (ЕО) № 1221/2009 относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) ⁽¹⁾.
- (6) Предвидените в настоящото решение мерки са в съответствие със становището на комитета, създаден съгласно член 49 от Регламент (ЕО) № 1221/2009,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Секторният референтен документ за най-добрата практика за управление по околна среда, секторните показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения за сектора на производството на храни и напитки е изложен в приложението.

Член 2

Регистрираните по EMAS организации в сектора на производството на храни и напитки вземат под внимание секторния референтен документ, посочен в член 1, и поради това:

- използват подходящи елементи на секторния референтен документ при разработването и прилагането на своята система за управление по околна среда в светлината на екологичните прегледи.
- използват съответните специфични за сектора показатели за екологични резултати, описани в секторния референтен документ, за да докладват резултатите, свързани с по-специфичните екологични аспекти, определени от организацията в нейната екологична декларация.
- посочват в екологичната си декларация как съответните най-добри практики за управление по околна среда и еталони за отлични постижения са взети под внимание при оценяване на екологичните показатели на организацията, както и факторите, свързани с тези резултати.

Член 3

Настоящото решение влиза в сила на деветдесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 28 август 2017 година.

За Комисията
Председател
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ ОВ С 358, 8.12.2011 г., стр. 2.

ПРИЛОЖЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	4
2.	ОБХВАТ	6
3.	НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА, ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ЕТАЛОНИ ЗА ОТЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ ЗА СЕКТОРА НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ХРАНИ И НАПИТКИ	9
3.1.	Най-добри практики за управление по околна среда за целия сектор на производството на храни и напитки	9
3.1.1.	Извършване на оценка на екологичната устойчивост на продуктите и/или операциите	9
3.1.2.	Устойчиво управление на веригата на доставките	9
3.1.3.	Подобряване или избор на опаковки, които намаляват до минимум въздействието върху околната среда	10
3.1.4.	Екологосъобразни операции по почистване	11
3.1.5.	Подобряване на транспортните операции и операциите по разпространението	12
3.1.6.	Подобряване на замразяването и охлаждането	13
3.1.7.	Прилагане на енергийно управление и подобряване на енергийната ефективност във всички операции	14
3.1.8.	Интегриране на енергията от възобновяеми източници в производствените процеси	15
3.1.9.	Избягване на образуването на хранителни отпадъци при производствените операции	15
3.1.10.	Вземане под внимание на референтния документ за най-добрите налични техники за отраслите на храните, напитките и млечните продукти (BREF за ХНМП)	16
3.2.	Най-добри практики за управление по околна среда при преработката на кафе	17
3.2.1.	Намаляване на потреблението на енергия чрез въвеждане на предварително подгриване на кафето при партидното печене на кафе;	17
3.3.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на маслиново масло	17
3.3.1.	Свеждане до минимум на потреблението на вода при сепарирането на маслиното масло	17
3.3.2.	По-малко измиване на маслините при пристигането им	18
3.4.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на безалкохолни напитки	18
3.4.1.	Използване на въздуходувки на етапа на сушене на бутилките/опаковките	18
3.5.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на пиво	19
3.5.1.	Намаляването на потреблението на енергия при варенето на пивната мъст	19
3.5.2.	Преминаването от партидни към непрекъснати системи на ферментация	19
3.5.3.	Възстановяване на CO ₂ при производството на пиво	20
3.6.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на месни продукти	20
3.6.1.	Обработка с високо налягане за обеззаразяване на месото	20
3.7.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на плодов сок	21
3.7.1.	Използване с добавена стойност на остатъци от плодове	21
3.8.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на сирене	21
3.8.1.	Възстановяване на суроватка	22
3.9.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на хляб, бисквити и сладкарски изделия	22
3.9.1.	Схеми за намаляване на отпадъците непродаден хляб	22
3.9.2.	Свеждане до минимум на потреблението на енергия за печене	23
3.10.	Най-добри практики за управление по околна среда при производството на вино	23
3.10.1.	Намаляване на потреблението на вода, генерирането на органични отпадъци и потребление на енергия в съответната винарска изба	23
4.	ПРЕПОРЪЧАНИ КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЗА СЪОТВЕТНИЯ СЕКТОР ...	24

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият секторен референтен документ (СРД) се основава на подробен научен доклад за политиката ⁽¹⁾ („Доклад за най-добрите практики“), изготвен от Института за перспективни технологични изследвания (IPTS), един от седемте института на Съвместния изследователски център (JRC) на Европейската комисия.

Правен контекст

Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) беше въведена през 1993 г. с Регламент (ЕИО) № 1836/93 на Съвета ⁽²⁾ с цел организациите доброволно да участват в нея. Впоследствие EMAS претърпя две големи преразглеждания:

— Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

— Регламент (ЕО) № 1221/2009

Важен нов елемент от последното преразглеждане, което влезе в сила на 11 януари 2010 г., е член 46 относно разработването на секторни референтни документи (СРД). СРД трябва да включват най-добри практики за управление по околна среда (НДПУОС), показатели за екологични резултати за конкретните сектори и, когато е целесъобразно, еталони за отлични постижения и рейтингови системи за определяне на равнището на постигнатите резултати.

Как да се разбира и използва настоящият документ

Схемата за управление по околна среда и одит (EMAS) е схема за доброволно участие на организации, ангажирани с непрекъснато подобряване на околната среда. В тази рамка настоящият СРД предоставя специфични секторни насоки за сектора на производството на храни и напитки и посочва редица възможности за подобрене, както и най-добри практики.

Документът е изготвен от Европейската комисия, като е използвана информация, подадена от заинтересованите страни. Техническа работна група, състояща се от експерти и заинтересовани страни от сектора, ръководена от Съвместния изследователски център, обсъди и накрая се договори за най-добрите практики за управление по околна среда, специфичните за сектора показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, описани в настоящия документ; за тези еталони по-специално беше преценено, че са представителни за равнището на екологичните резултати, постигнати от най-добре представящите се организации в сектора.

Със СРД се цели подпомагане и подкрепа на всички организации, които възнамеряват да подобрят екологичните си резултати, като в него се предоставят идеи и източници на вдъхновение, както и практически и технически указания.

СРД е насочен на първо място към организации, които вече са регистрирани по EMAS; на второ място към организации, които смятат в бъдеще да се регистрират по EMAS; и на трето, към всички организации, които искат да научат повече за най-добрите практики за управление по околна среда, за да подобрят екологичните си резултати. Следователно целта на настоящия документ е да подкрепи всички организации в сектора на производството на храни и напитки да се съсредоточат върху съответните преки и непреки екологични аспекти и да получат информация за най-добрите практики, както и подходящи специфични за сектора показатели за екологични резултати за измерване на екологичните си резултати, и еталони за отлични постижения.

По какъв начин СРД трябва да бъдат вземани под внимание от организациите, регистрирани по EMAS:

Съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 организациите, регистрирани по EMAS, са длъжни да вземат под внимание СРД на две различни равнища:

когато разработват и прилагат своята система за управление по околна среда с оглед на екологичните прегледи (член 4, параграф 1, буква б);

⁽¹⁾ Научният доклад за политиката е публично достъпен на интернет страницата на JRC IPTS на следния адрес: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/FoodBeverageBEMP.pdf>. Заключениета за най-добрите практики за управлението по околна среда и тяхната приложимост, както и установените специфични показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, които се съдържат в настоящия секторен референтен документ, се основават на констатациите, документирани в научния доклад за политиката. Там са публикувани цялата съпътстваща информация и всички технически данни.

⁽²⁾ Регламент (ЕИО) № 1836/93 на Съвета от 29 юни 1993 г. за допускане на доброволно участие на предприятия от промишления сектор в Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (ОВ L 168, 10.7.1993 г., стр. 1).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 761/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2001 г. за допускане на доброволно участие на организации в Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (COYOCO) (ОВ L 114, 24.4.2001 г., стр. 1).

Организациите следва да използват съответните елементи на СРД, когато определят и извършват преглед на конкретните си и общи екологични цели в съответствие със съответните екологични аспекти, идентифицирани в екологичния преглед и в политиката, както и когато вземат решения относно действията, които да изпълнят за подобряване на екологичните си резултати.

когато изготвят екологичната декларация (член 4, параграф 1, буква г) и член 4, параграф 4).

- а) Организациите следва да имат предвид съответните специфични за сектора показатели за екологични резултати в СРД, когато избират показателите ⁽¹⁾, които да използват за докладването на екологичните резултати,

Когато избират набора от показатели за докладване, те следва да вземат под внимание показателите, предложени в съответния СРД, както и тяхната приложимост по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед. Показателите трябва бъдат взети предвид само ако имат отношение към тези екологични аспекти, за които в екологичния преглед е преценено, че са от най-голямо значение.

- б) Когато докладват относно екологичните показатели и относно другите фактори във връзка с екологичните резултати, организациите следва да посочат в екологичната декларация как са взети под внимание съответните най-добри практики за управление по околна среда и, ако съществуват — еталоните за отлични постижения.

Те следва да опишат как са използвани съответните най-добри практики за управление по околна среда и еталони за отлични постижения (които дават представа за равнището на показателите за екологични резултати, постигнати от най-добрите) за набелязването на мерки и действия, и евентуално за определянето на приоритети за (по-нататъшно) подобряване на екологичните си резултати. Въпреки това изпълнението на най-добрите практики за управление по околна среда или постигането на определените еталони за отлични постижения не е задължително, защото доброволният характер на EMAS оставя на организациите сами да преценят осъществимостта на еталоните и изпълнението на най-добрите практики по отношение на разходите и ползите.

Подобно на показателите за екологични резултати целесъобразността и приложимостта на най-добрите практики за управление по околна среда и еталоните за отлични постижения следва да бъдат оценени от организацията според значимите екологични аспекти, които е определила в екологичния си преглед, както и според техническите и финансовите аспекти.

Елементи на СРД (показатели, НДПУОС или еталони за отлични постижения), които не са преценени като целесъобразни по отношение на значимите екологични аспекти, определени от организацията в нейния екологичен преглед, не следва да бъдат докладвани и описвани в екологичната декларация.

Участието в EMAS е постоянен процес. Всеки път, когато дадена организация планира да подобри екологичните си резултати (и прави преглед на екологичните си резултати), тя трябва да се консултира със СРД по конкретни теми, за да почерпи вдъхновение кои са следващите проблеми за решаване при един поетапен подход.

Проверяващите по околна среда по EMAS проверяват дали и как организацията е взела предвид СРД при изготвянето на своята екологична декларация (член 18, параграф 5, буква г) от Регламент (ЕО) № 1221/2009).

Когато извършват одит, акредитираните проверяващи по околна среда ще се нуждаят от предоставени от организацията доказателства как са избрани и взети предвид съответните елементи на СРД във връзка с екологичния преглед. Те не проверяват съответствието с описаните еталони за отлични постижения, а проверяват доказателствата за това как СРД е бил използван като насока за определяне на показатели и подходящи доброволни мерки, които организацията може да изпълни, за да подобри екологичните си резултати.

Като се има предвид доброволният характер на EMAS и СРД, върху организациите не следва да се налага прекомерна тежест за предоставянето на такива доказателства. По-специално, проверяващите не трябва да изискват индивидуална обосновка за всяка от най-добрите практики, специфичните за сектора показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, които са упоменати в СРД и които организацията не счита за целесъобразни в светлината на своя екологичен преглед. Независимо от това, те могат да предлагат подходящи допълнителни елементи, които организацията да вземе предвид в бъдеще като допълнително доказателство за своя ангажимент за непрекъснато подобряване на резултатите.

⁽¹⁾ Съгласно приложение IV (точка Б, буква д) от Регламента за EMAS екологичната декларация трябва да съдържа „обобщение на наличните данни за резултатите на организацията във връзка с нейните екологични общи и конкретни цели по отношение на значимите и екологични въздействия. Докладването следва да бъде за основните показатели и други относими съществуващи показатели за екологични резултати, както са уредени в точка В“. В приложение IV, точка В е посочено, че „всяка организация докладва ежегодно относно своите резултати, свързани с по-специфичните аспекти, определени в нейната екологична декларация и, когато е възможно, взема предвид референтните документи по сектори, както е посочено в член 4б“.

Структура на секторния референтен документ

Настоящият документ се състои от четири раздела. С раздел 1 се въвежда правният контекст на EMAS и описва начинът, по който да се използва настоящият документ, а в точка 2 се определя обхватът на настоящия СРД. В раздел 3 накратко се описват различните най-добри практики за управление по околна среда (НДПУОС) ⁽¹⁾ и се предоставя информация за тяхната приложимост като цяло и на равнище МСП. Когато за конкретна НДПУОС могат да се формулират специфични показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения, те също се посочват. Някои от показателите и еталоните имат отношение към повече от една НДПУОС и затова се повтарят, когато е целесъобразно. И накрая, в раздел 4 е представена подробна таблица с подобрени най-важни показатели за екологични резултати, свързаните с тях обяснения и еталони за отлични постижения.

2. ОБХВАТ

С настоящия СРД се разглеждат екологичните резултати от дейностите на сектора на производството на храни и напитки. За настоящия документ секторът на производството на храни и напитки включва дружествата, които спадат към подразделенията по NACE със следните кодове (съгласно статистическата класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾):

— код по NACE 10: Производство на хранителни продукти

— код по NACE 11: Производство на напитки

Най-добрите практики, представени за целия сектор на производството на храни и напитки (точка 3.1) се отнасят за всички дружества, принадлежащи към кодове по NACE 10 и 11.

В двете таблици по-долу са представени най-важните преки и непреки екологични аспекти ⁽³⁾ за производителите на храни и напитки, свързаните основни видове натиск върху околната среда и как те са разгледани в настоящия документ. Те са разгледани или като НДПУОС, описани в точка 3.1, или чрез позоваване на други налични референтни документи, например референтния документ за отраслите на храните, напитките и млечните продукти (BREF за ХНМП) за най-добрите налични техники (НДНТ) ⁽⁴⁾.

Таблица 2.1

Най-значителните преки екологични аспекти за производителите на храни и напитки и начинът, по който са разгледани в СРД

Най-значителни преки екологични аспекти	Свързани основни видове екологичен натиск	НДПУОС
Промислени процеси и свързаните с тях операции	Емисии във водата	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП
	Емисии във въздуха (NO _x , SO _x , летливи органични съединения (ЛОС), прахови частици)	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП
	Генериране на твърди отпадъци	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП — НДПУОС за избягване на разхищаването на храни при производството на храни и напитки (точка 3.1.9)

⁽¹⁾ Подробно описание на всяка от най-добрите практики, както и практически насоки за тяхното прилагане, се съдържат в Доклада за най-добрите практики, публикуван от JRC и достъпен в интернет на адрес: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/FoodBeverageНДПУОС.pdf>. Организациите се приканват да се запознаят с него, ако желаят да научат повече за някои от най-добрите практики, описани в настоящия СРД.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1).

⁽³⁾ Съгласно Регламент (ЕО) № 1221/2009 „пряк екологичен аспект“ означава екологичен аспект, свързан с дейностите, продуктите и услугите на самата организация, върху които тя има пряк управленски контрол. За разлика от това „непряк екологичен аспект“ означава екологичен аспект, който може да възникне от взаимодействието на организацията с трети страни и който може в разумна степен да бъде повлиян от организацията.

⁽⁴⁾ За повече информация относно съдържанието на референтните документи за най-добрите налични техники и пълно обяснение на термините и съкращенията, посетете интернет страницата на Европейското бюро за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването: <http://eirpcb.jrc.ec.europa.eu/>

Най-значителни преки екологични аспекти	Свързани основни видове екологичен натиск	НДПУОС
	Потребление на вода	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП
	Потребление на енергия, емисии на ПГ (CO ₂)	— НДПУОС за разгръщане на енергийното управление и енергийната ефективност във всички операции (точка 3.1.7) — НДПУОС за интегриране на енергията от възобновяеми източници в производствените процеси (точка 3.1.8)
Охлаждане	Потребление на енергия, емисии на ПГ (хладилни агенти)	— НДПУОС за подобряване на замразяването и охлаждането (точка 3.1.6)
Операции по почистване	Потребление на вода, употреба на химикали и генериране на отпадъчни води	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП — НДПУОС за операции по почистване, които са благоприятни за околната среда (точка 3.1.4)
Транспорт и логистика	Потребление на енергия, емисии на ПГ, емисии във въздуха (CO ₂ , CO, SO ₂ , NO _x , прахови частици и др.)	— НДПУОС за транспорта и логистиката (точка 3.1.5)
Опаковки	Емисии на ПГ, потребление на енергия, изчерпване на ресурсите (използване на материали)	— Позоваване на НДНТ в BREF за ХНМП — НДПУОС за подобряване или избор на опаковка за свеждане до минимум на въздействието върху околната среда (точка 3.1.3)

Таблица 2.2

Най-значителните непреки екологични аспекти за всички производители на храни и напитки и начинът, по който са разгледани в СРД

Най-значителни непреки екологични аспекти	Свързани основни видове екологичен натиск	НДПУОС
Управление на веригата на доставки	Емисии на ПГ, потребление на енергия, потребление на вода, емисии във въздуха и др.	— НДПУОС за устойчиво управление на веригата на доставки (точка 3.1.2)
Селско стопанство	Емисии на ПГ (CO ₂ , CH ₄), загуба на биоразнообразие, емисии във въздуха, еутрофикация, потребление на вода	— НДПУОС за устойчиво управление на веригата на доставки (точка 3.1.2) — Позоваване на СРД за селското стопанство — растениевъдство и животновъдство ⁽¹⁾

Най-значителни непреки екологични аспекти	Свързани основни видове екологичен натиск	НДПУОС
Опаковки	Емисии на ПГ, потребление на енергия, изчерпване на ресурсите (използване на материали)	— НДПУОС за подобряване или избор на опаковка за свеждане до минимум на въздействието върху околната среда (точка 3.1.3)
Транспорт и логистика	Потребление на енергия, емисии на ПГ, емисии във въздуха (CO ₂ , CO, SO ₂ , NO _x , прахови частици и др.)	— НДПУОС за транспорта и логистиката (точка 3.1.5)
Търговия на дребно	Потребление на енергия, генериране на хранителни отпадъци	— Позоваване на СРД за търговията на дребно ⁽²⁾
Приготвяне на храна от потребителите	Потребление на енергия, генериране на хранителни отпадъци	— НДПУОС за подобряване или избор на опаковка за свеждане до минимум на въздействието върху околната среда (точка 3.1.3)

(¹) Секторният референтен документ за сектора на селското стопанство — растениевъдство и животновъдство и свързаният с него „Доклад за най-добра практика“ са публикувани от JRC и достъпни онлайн на адрес: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/agri.html>

(²) Секторният референтен документ за сектора на търговията на дребно и свързаният с него „Доклад за най-добра практика“ са публикувани от JRC и достъпни онлайн на адрес: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/retail.html>

Екологичните аспекти, включени в таблици 2.1 и 2.2, са избрани като най-важни за по-голямата част от производителите на храни и напитки. Въпреки това, екологичните аспекти, които трябва да бъдат управлявани от определени дружества, и това дали всеки аспект е пряк или непряк за определено дружество, следва да се оценява за всеки отделен случай. Екологични аспекти като опасните отпадъци, биологичното разнообразие или използването на материали за области, различни от изброените по-горе, също може да бъдат от важни.

В допълнение към НДПУОС, изброени в таблици 2.1 и 2.2, една всеобхватна НДПУОС за „извършване на екологична оценка на устойчивостта на продуктите и/или операциите“ може да спомогне за подобряване на екологичните резултати за всички екологични аспекти и свързаните видове натиск, представени в таблиците.

В допълнение, настоящият СРД, освен описание на най-добрите практики за целия сектор на производството на храни и напитки (всички дружества, попадащи под кодове по NACE 10 и 11), изброени по-горе, включва също така набор от най-добри практики за няколко подсектора, а именно:

- преработка на кафе (код по NACE 10.83) в точка 3.2,
- производство на маслиново масло (код по NACE 10.41) в точка 3.3,
- производство на безалкохолни напитки (код по NACE 11.07) в точка 3.4,
- производство на пиво (код по NACE 11.05) в точка 3.5,
- производство на месни продукти (NACE код 10.13) в точка 3.6,
- производство на плодов сок (код по NACE 10.32) в точка 3.7,
- производство на сирене (код по NACE 10.51) в точка 3.8,
- производство на хляб, бисквити и сладкарски изделия (кодове по NACE 10.71 и 10.72) в точка 3.9,
- производство на вино (NACE 11.02) в точка 3.10.

3. **НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПО ОКОЛНА СРЕДА, ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ЕТАЛОНИ ЗА ОТЛИЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ ЗА СЕКТОРА НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ХРАНИ И НАПИТКИ**

3.1. **Най-добри практики за управление по околна среда за целия сектор на производството на храни и напитки**

Цел на настоящия раздел са всички производители на храни и напитки (кодове по NACE 10 и 11).

3.1.1. *Извършване на оценка на екологичната устойчивост на продуктите и/или операциите*

НДПУОС се състои в оценка на въздействието върху околната среда на продуктите и операциите, като се използват инструментите за оценка на жизнения цикъл (ОЖЦ) ⁽¹⁾, за да се определят приоритетни области за действие, или „горещи точки“, и за да се определи стратегия за намаляване на въздействията върху околната среда.

Приложимост

При извършването на оценка на екологичната устойчивост, производителите на храни и напитки могат да бъдат изправени пред редица предизвикателства, които включват сложността на продукта и достъпността на информацията; извършването на ОЖЦ може да бъде скъпо и да отнема много време, а някои въздействия върху околната среда могат също така да бъдат извън контрола на производителя и по този начин да бъде много трудно да се работи по тях, дори и да е възможно количественото им определяне.

Тази НДПУОС е приложима за МСП в сектора на производството на храни и напитки, при положение, че те могат да използват опростени инструменти, когато възможностите или ресурсите им не позволяват извършването на пълна ОЖЦ.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i1) Процент на обектите или продуктите ⁽¹⁾ , оценени посредством признат протокол за оценка на екологичната устойчивост (%).	b1) Въведена е оценка на екологичната устойчивост за цялото дружеството, като са обхванати всички операции.
i2) Брой на обектите или продуктите, оценени посредством признат протокол за оценка на екологичната устойчивост.	b2) Извършена е оценка на екологичната устойчивост за всички нови продукти в процес на разработване.
⁽¹⁾ Процентният дял на продуктите може например да бъде изчислен (тук и при следващите подобни показатели), като се вземе предвид общият брой произведени различни типове продукти и какъв брой типове продукти са оценени посредством използване на признат протокол за оценка на екологичната устойчивост или посредством претегляне спрямо обема на продажбите на всеки произвеждан тип продукт.	

3.1.2. *Устойчиво управление на веригата на доставките*

НДПУОС се състои в управление на веригата на доставките, по-специално на съставките или суровините, като се избере един или повече от следните три подхода:

- екологосъобразно възлагане на поръчки, т.е. избор на доставчици, които отговарят на определени критерии за екологични резултати ⁽²⁾;
- адаптиране на рецептите, за да се отстранят неустойчивите съставки;
- подпомагане на съществуващите доставчици в подобряването на техните екологични резултати.

⁽¹⁾ С цел създаване на общ метод за измерване на екологичните резултати през жизнения цикъл, Европейската комисия разработи методите „Продуктов отпечатък върху околната среда“ (ПООС) и „Организационен отпечатък върху околната среда“ (ОООС). Използването на тези методи беше предмет на препоръка на Комисията от 2013 г. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32013H0179>). Разработването на специфични за продуктите и за секторите правила е в процес на изпитване (между 2013 и 2016 г.) от страна на повече от 280 доброволни дружества и организации, разделени в 26 пилотни групи (вж. списъка на адрес: http://ec.europa.eu/environment/eusssd/smgp/ef_pilots.htm).

⁽²⁾ Критериите за екологични резултати, използвани при екологосъобразното възлагане на поръчки, могат да са на базата на удостоверения, стандарти, екомаркировки, частни инициативи/сътрудничество или резултати от оценки на устойчивостта (вж. НДПУОС 3.1.1), разработени вътрешно или външно.

В допълнение, за производителите на храни и напитки, които използват значителни количества вода като съставка (напр. производителите на напитки), НДПУОС първо трябва да оцени рисковете, породени от производствения обект за местните водни ресурси. След това може да бъде въведена програма за устойчивост на водните ресурси, която подробно описва конкретните действия, които могат да бъдат предприети в подкрепа на запазването на местните водни ресурси.

Приложимост

Пред устойчивото управление на веригата на доставките може да има някои ограничения: i) при подхода за екологосъобразно възлагане на поръчки се приема, че са налични екологосъобразни варианти за избор, ii) ако неустойчивите съставки могат да бъдат отстранени, рецептите могат да бъдат адаптирани с еквивалентни, поустойчиви алтернативи, и iii) невинаги може да е възможно да се повлияе върху резултатите на съществуващите доставчици, напр. поради малкия обем продукти, купувани от дадено МСП. Въпреки това, представените три подхода в повечето случаи са широко приложими.

Тази НДПУОС с посочените ограничения е изцяло приложима за МСП от сектора на производството на храни и напитки.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i3) Процент на съставките или продуктите (напр. опаковки), които отговарят на специфичните критерии на дружеството за устойчивост или са в съответствие със съществуващите стандарти за устойчивост (% от броя или стойността в евро)	—
i4) Процент на съставките или продуктите (напр. опаковки), получени посредством екологосъобразно възлагане на поръчки (% от броя или стойността в евро)	
i5) Процент на доставчиците, участващи в програми за подобряване на устойчивостта (% от броя на доставчиците или от стойността в евро на продуктите, които доставят)	
i6) Процент на доставчиците, които имат въведени системи за управление по околна среда (% от броя на доставчиците или от стойността в евро на продуктите, които доставят)	

3.1.3. Подобряване или избор на опаковки, които намаляват до минимум въздействието върху околната среда

НДПУОС се състои в свеждането до минимум на въздействието на опаковките върху околната среда (т.е. първична, вторична и третична опаковка) през целия жизнен цикъл на продукта, например посредством използването на:

- инструменти за екопроектиране за симулиране на екологичните резултати на опаковката при проектирането ѝ;
- олекотяване, т.е. опаковката е с намалено тепло, но със същите защитни характеристики;
- опаковане в насипно състояние на съставките, доставени на дружеството от доставчиците;
- опаковки за многократна употреба, напр. опаковките за многократна употреба се връщат на производителите на храни и напитки;
- оборотни вторични и третични опаковки;
- опаковки, съдържащи рециклирани материали;
- опаковки, съдържащи биопластмаси, при условие че ползите за околната среда от този избор могат да бъдат доказани.

Освен това, НДПУОС за производителите на храни и напитки се състои в подпомагане на потребителите да намалят хранителните отпадъци, които генерират посредством:

- използване на опаковки с модифицирана атмосфера за увеличаване на срока на годност на продуктите;
- определяне на оптималния размер на порциите за опаковане с цел по-добра грижа за различните стилове на живот и домакинствата, за да се намалят остатъците;
- включително информация върху опаковките с препоръки за оптималното съхранение на хранителния продукт с цел избягване на развалянето му.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i7) Свързани с опаковките емисии на CO ₂ на единица тегло/обем произведен продукт (свързан с опаковките CO _{2eq} /g или ml от продукта)	b3) При проектирането на опаковката е използван инструмент за екопроектиране, за да се установят вариантите с ниско екологично въздействие.
i8) Тегло на опаковката за единица тегло/обем произведен продукт (g опаковка/g или ml от продукта)	
i9) Процент от опаковката, който подлежи на рециклиране (%)	
i10) Процент на съдържащите се рециклирани материали в опаковката (%)	
i11) Средна плътност на категорията нетен продукт спрямо обема на опакования продукт (kg продукт/l опакован продукт)	

3.1.4. Екологосъобразни операции по почистване

НДПУОС се състои в намаляване на количеството вода, енергия и химикали, използвани по време на операциите по почистване, чрез:

- прилагане и оптимизиране на системите за почистване на място с оптималното почистващо средство (напр. почистване с парчета лед под налягане), точно проектиране и конфигурация, измерване и контрол на температурата и концентрацията на измиващия препарат, правилно използване на механично действие за почистване, повторно използване на водата от последното изплакване за предварително изплакване, рециклиране на измиващите препарати, и чрез използване на проверка на почистването в реално време;
- оптимизиране на операциите на ръчно почистване чрез повишаване на осведомеността, мониторинг на използваните енергия, вода и химикали, сухо почистване и почистване на оборудването възможно най-скоро след използването му;
- свеждане до минимум или избягване на използването на вредни химикали чрез улавяне и повторно използване на почистващите агенти и използване на по-малко вредни химикали и на химикали с биологично действие;
- по-добро планиране на производството с цел избягване на промени в производствения процес, които изискват почистване на оборудването;
- по-добро проектиране на инсталацията чрез подобряване на проектите на съдовете, тръбните връзки и др., така че да няма места, до които да не достига измиващият препарат или в които се натрупва течност.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП. Въпреки това, могат да възникнат някои ограничения в случай че са необходими значителни икономически инвестиции за придобиването на по-усъвършенствани системи за почистване.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i12) Потребление на енергия за почистване на единица продукция (kWh/тегло, обем или брой продукти)	—
i13) Потребление на вода за почистване на единица продукция (m ³ /тегло, обем или брой продукти)	
i14) Потребление на вода за почистване (m ³) на ден	
i15) Генериране на отпадъчни води от почистване на единица продукция (m ³ /тегло, обем или брой продукти)	
i16) Генериране на отпадъчни води от почистване (m ³) на ден	
i17) Маса (kg) или обем (m ³) почистващ продукт, използвани на единица продукция (тегло, обем или брой продукти)	
i18) Дял на почистващите агенти (%) с екомаркировка от тип I по ISO ⁽¹⁾ (напр. екомаркировката на ЕС)	

⁽¹⁾ Като част от серията екологични стандарти ISO 14000 Международната организация по стандартизация изготви подсерия (ISO 14020) специално за етикетирането във връзка с околната среда, която обхваща три вида схеми за етикетиране. В този контекст екомаркировката от „тип I“ представлява многокритериен етикетиране, разработено от трета страна. Примери за това на равнище ЕС са „екомаркировката на ЕС“ или, на национално или многостранно равнище, „Blaue Engel“, „Austrian Ecolabel“ и „Nordic Swan“.

3.1.5. Подобряване на транспортните операции и операциите по разпространението

НДПУОС се състои в подобряване на екологичното въздействие на транспортните и логистичните операции, от по-стратегическото/общото равнище до оперативното равнище, чрез:

- екологосъобразно възлагане на поръчки и екологични изисквания към доставчиците на транспортни услуги;
- мониторинг на ефективността и докладване за всички транспортни и логистични операции;
- интегриране на транспортната ефективност в решенията за източниците на доставки и проектирането на опаковките;
- преминаване към по-ефективни видове транспорт (напр. железопътен, морски);
- оптимизиране на складирането (т.е. топлоизолация, местоположение, управление);
- оптимизиране на маршрутите (за автомобилния транспорт): оптимизиране на пътната мрежа, планиране на маршрутите, използване на телематика и обучение на водачите;
- свеждане до минимум на въздействието на пътните превозни средства върху околната среда чрез решения за закупуване и чрез модернизации (напр. закупуване на електрически превозни средства за местните доставки или преобразуване на двигатели за работа на природен газ и биогаз в по-големите камиони).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП. Въпреки това някои от специфичните мерки, изброени по-горе, може да не са подходящи, ако дружеството не управлява или не влияе на съответните специфични дейности в областта на транспорта и логистиката.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i19) Специфични за транспорта емисии на ПГ спрямо количеството на продукта. kg CO _{2eq} , отделени при транспорта спрямо: тон, m ³ , палет, или сандък (според приложимостта) от доставения продукт или kg CO _{2eq} спрямо нетно количество (t, m ³) от доставения продукт	b4) За 100 % от транспортните и логистичните операции (включително доставчици, които са трети страни) се докладват следните показатели: % на различните видове транспорт; kg CO _{2eq} на доставен m ³ /палет и др.
i20) Специфични емисии на ПГ при транспорта спрямо количеството на продукта и разстоянието. CO _{2eq} , отделен при транспорта на един тон от продукта на един километър разстояние (kg CO _{2eq} /тон/km)	b5) За транспортните и логистичните операции в самото дружество се докладват следните показатели: коефициент на натоварване за товарния транспорт (% от капацитета по тегло или обем); kg CO _{2eq} на t-km.
i21) Разход на гориво на превозното средство за автомобилния транспорт (l/100 km)	b6) Изолацията на складовете с контролирана температура е оптимизирана.
i22) Общо потребление на енергия в складовете (kWh/m ²) за определен период от време (напр. годишно), нормализирано спрямо съответната единица за количество продукция (напр. kg нето от продукта)	b7) Средният разход на гориво на тежкотоварните превозни средства е по-малък или равен на 30 l/100 km.
i23) Проценти на различните видове транспорт (%)	
i24) Коефициент на натоварване за товарния транспорт (напр. коефициент на натоварване на камионите) (% от капацитета по тегло или обем)	
i25) Процент на празните курсове за пътни превозни средства (%)	
i26) Процент на доставките, извършени посредством използване на ремарке или полуремарке (%)	

3.1.6. Подобрване на замразяването и охлаждането

НДПУОС се състои в подобряване на съществуващите хладилно и замразяващо оборудване и процедури:

- подходящ избор на температурата въз основа на нуждите на продуктите, които се охлаждат или замразяват;
- предварително охлаждане на топли/горещи продукти преди разполагането им в хладилното оборудване;
- свеждане до минимум на обема на продуктите или съставките на хладилно съхранение;
- избягване на загубите на температура напр. през уплътненията на вратите, чрез използването на високоскоростни врати и въздушни завеси и чрез предоставянето на информация и обучение на персонала;
- систематично събиране на данни за охладителните товари, потреблението на енергия и големината на течовете, и въвеждане на план за редовно инспектиране и поддръжка на хладилното оборудване.

Когато замразяващото и хладилното оборудване се модернизира или се проектират и изграждат нови съоръжения, НДПУОС се състои в:

- преминаване от флуоровъглеродороди (HFC) към хладилни агенти с по-нисък потенциал за глобално затопляне (напр. естествени хладилни агенти);
- договаряне на многогодишна гаранция с доставчика на оборудването за отсъствието на течове;
- възстановяване и оползотворяване на отпадната топлина, генерирана от хладилния уред, или от други процеси, генериращи отпадна топлина (напр. производствени процеси);
- избор на оборудване, системи за контрол и план на инсталацията (т.е. местоположение и разположение на зоните с различни температури), позволяващи минимално потребление на енергия и избягване на загубите на температура и течовете на хладилен агент.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП. Поради специфични процеси или изисквания по отношение на продукта, за изпълнението на мерките, изброени по-горе, може да се появят някои ограничения.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i27) Процент на използване на хладилни системи, работещи с естествени хладилни агенти, спрямо общия брой на хладилните системи (%)	b8) Използване във всички обекти на 100 % хладилни системи, които работят с естествени хладилни агенти.
i28) Коефициент на преобразуване (COP) за една хладилна система или за цялото съоръжение	
i29) Коефициент на системните работни характеристики (COSP) за отделна хладилна система или за цялото съоръжение	
i30) Коефициент на енергийната ефективност (EER) за отделна хладилна система или за цялото съоръжение	
i31) Енергия, използвана за охлаждане на единица продукт на охлаждаема площ (kWh/m ² /тегло, обем или брой продукти)	

3.1.7. Прилагане на енергийно управление и подобряване на енергийната ефективност във всички операции

НДПУОС се състои в управление на потреблението на енергия при всички операции на дружеството чрез:

- въвеждане на всеобхватна система за енергийно управление (CEU), например ISO 50001 ⁽¹⁾, като част от система за управление по околна среда като EMAS;
- монитране на измервателни устройства (или интелигентни измервателни устройства) на ниво отделен процес, които да осигуряват точен мониторинг на енергията;
- извършване на редовен енергиен одит и мониторинг, за да се определят главните движещи сили на потреблението на енергия (на ниво процес);
- прилагане на подходящи технически решения за енергийна ефективност за всички процеси в дадено съоръжение, като се вземат предвид по-специално потенциалните полезни взаимодействия между потреблението на топлоенергия, хладилна енергия и пара;
- проучване и, ако е възможно, използване на полезните взаимодействия за производство и използване на електроенергия, топлоенергия, хладилна енергия и пара със съседни съоръжения (т.е. промишлена симбиоза).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i32) Общо потребление на енергия на единица продукт (kWh/тегло, обем, стойност или брой продукти)	b9) Въведена е всеобхватна система за енергийно управление (CEU) (напр. ISO 50001 ⁽¹⁾). b10) Прилагат се редовен енергиен одит и мониторинг за определяне на главните движещи сили на потреблението на енергия. b11) За всички процеси в съоръжението се използват подходящи технически решения за енергийната ефективност. b12) В процесите се експлоатират полезните взаимодействия в потреблението на топлоенергия/охладителна енергия/пара в рамките на съоръжението и между него и съседните съоръжения.
i33) Общо потребление на енергия на единица площ от съоръжението (kWh/m ²)	
i34) Общо потребление на енергия (kWh) за специфични процеси	
i35) Нетно потребление на енергия (т.е. общото потребление на енергия минус възстановената и възобновяемата енергия) на единица продукт (kWh/тегло, обем, стойност или брой продукти)	

⁽¹⁾ Повече информация за стандарта „ISO 50001 — Енергийно управление“ е достъпна на следния адрес: <http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/iso50001.htm>

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i36) Използване на топлообменници за възстановяване на топлите/студените енергийни потоци (да/не)	
i37) Изолация на всички паропроводи (да/не)	
(1) Всеобхватната система за енергийно управление може също така да бъде част от по-голяма система за управление по околна среда като EMAS	

3.1.8. Интегриране на енергията от възобновяеми източници в производствените процеси

НДПУОС се състои в интегрирането на използването на възобновяема енергия в производството на храни и напитки. По-конкретно НДПУОС надхвърля използването на възобновяема електроенергия и означава задоволяване на нуждите от топлоенергия на производствения процес (след като се приложат мерки за подобряване на енергийната ефективност и за повторно използване на отпадната топлина, както са упоменати в точка 3.1.7) с топлоенергия от възобновяеми източници (т.е. от слънчеви подгревателни системи, биомаса и биогаз), вместо с топлоенергия от невъзобновяеми източници. Изборът на източник на възобновяема топлоенергия зависи от местните условия, напр. дали са налични местно произведени биомаса и подходяща изходна суровина за производството на биогаз и/или дали годишното слънцегреене е значително.

Приложимост

Принципът на тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП. Системите за възобновяема топлоенергия обаче зависят от наличието на подходящ местен възобновяем източник на енергия и от топлинните и температурните изисквания на производствените процеси. В допълнение, преоборудването на вече съществуващо производствено съоръжение с инсталация за възобновяема топлоенергия изисква подробен анализ на техническата осъществимост, като се вземе под внимание съществуващият проект и ограниченията на съществуващите производствени процеси.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i38) Процент от потреблението на енергия от производствените съоръжения (поотделно за топлоенергия и за електроенергия), осигурено от енергия от възобновяеми енергийни източници (%)	b13) Въведено е генериране на топлоенергия от възобновяеми източници на място или в близост за подходящите производствени процеси.
i39) Процент от потреблението на енергия от производствените съоръжения (поотделно за топлоенергия и за електроенергия), осигурено от енергия от възобновяеми енергийни източници, намиращи се на място или в близост (%)	b14) Технологиите на процесите са адаптирани, за да съответстват по-добре на подаването на топлоенергия от възобновяеми енергийни източници.

3.1.9. Избягване на образуването на хранителни отпадъци при производствените операции

НДПУОС се състои в намаляване на хранителните отпадъци в производственото съоръжение чрез идентифициране на предотвратимите отпадъци с подходи като:

- Пълна производствена поддръжка: наемането на персонал на всички нива и функции, който максимално да увеличава ефективността на производственото оборудване;
- Кайлзен: съсредоточаване върху непрекъснатото подобряване в намаляването на хранителните отпадъци чрез идентифициране и реализиране на лесните за постигане икономии (т.е. „лесните победи“, „лесните за бране плодове“);
- Картографиране на потока на стойността: подобряване на видимостта на процесите с добавена и без добавена стойност, за да изпъкнат източниците на отпадъци.

С използването на тези подходи, хранителните отпадъци могат да бъдат намалени чрез прилагане на следното:

- кампании за повишаването на осведомеността/за наемането на персонал;
- преглед на гамата продукти и вследствие намаляване на инвентарните загуби;

- готови за продукцията опаковки, с цел да се намалят загубите на суровинни съставки;
- възлагане на поръчки и доставка на суровини „точно навреме“;
- чрез одити на отпадъците — повишаване на видимостта на генерираните количества отпадъци;
- оптимизиране на количеството на продукцията;
- преминаване от традиционния „push“ подход на доставчиците към „pull“ система от страната на клиентите, за да се гарантира, че производството отговаря на търсенето;
- насърчаване по-подредено стопанисване и стандарти за чистота.

Освен това НДПУОС се състои в публично докладване относно генерирането на хранителни отпадъци и въведените и планираните превантивни дейности, както и в определяне на цели в тази област и планиране на подходящи дейности за постигането им.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i40) Обща ефективност на оборудването (ОЕО) ⁽¹⁾ (%)	—
i41) Съотношение между количеството на генерираните хранителни отпадъци (изпратени за рециклиране, възстановяване и обезвреждане, включително хранителни отпадъци, които са използвани като източник на енергия или торове) и количеството на готовата продукция (тонове хранителни отпадъци/тонове готова продукция)	

⁽¹⁾ Общата ефективност на оборудването (ОЕО) се получава, като се умножат три елемента: i) наличност (процент на планираното време на работа на оборудването), ii) експлоатационни резултати (действително количество продукция спрямо целевото количество продукция, в проценти) и iii) ниво на качеството на продукта (процент на продуктите, които не дефектират или нямат дефекти).

3.1.10. Взетане под внимание на референтния документ за най-добрите налични техники за отраслите на храните, напитките и млечните продукти (BREF за ХНМП)

За всички производители на храни и напитки (кодове по NACE 10 и 11) НДПУОС се състои в прилагането на съответните най-добри налични техники (НДНТ) или други техники, които могат да постигнат еквивалентно или по-високо ниво на екологични резултати, и във вземането под внимание на съответните новопоявяващи се техники, представени в „Референтен документ за най-добрите налични техники в отраслите на храните, напитките и млечните продукти (BREF за ХНМП)“ ⁽¹⁾.

НДПУОС се състои в стремеж към свързаните с най-добрите налични техники и най-трудни за постигане емисионни (или екологични резултати) нива (НДНТ-СЕ(Р)Н).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП, при условие че най-добрите налични техники и новопоявяващите се техники са относими към дейностите и процесите на дружеството. Въпреки че НДНТ и свързаните с тях НДНТ-СЕ(Р)Н, описани в BREF за ХНМП, са определени за големите промишлени инсталации, те до голяма степен са целесъобразни и често са приложими и за по-малките промишлени обекти. Въпреки това, приложимостта и уместността на дадена техника за определено дружество, следва да се оценяват за всеки отделен случай. Например, повечето техники няма да са приложими за дружества, които произвеждат много малки количества в непромишлени съоръжения.

⁽¹⁾ За повече информация относно съдържанието на референтните документи за най-добрите налични техники и пълно обяснение на термините и съкращенията, посетете интернет страницата на Европейското бюро за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването: <http://eirpcb.jrc.ec.europa.eu/>

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i42) Въведени са съответните най-добри налични техники, описани в BREF за ХНМП или други техники, които могат да постигнат еквивалентно или по-високо ниво на екологични резултати (да/не).	b15) Постигнато е ниво на екологични резултати, което е между най-добрите 10 % ⁽¹⁾ от всеки интервал за НДНТ-СЕ(Р)Н, определен в BREF за ХНМП.
i43) Взети са под внимание съответните нововъзникващи техники, определени в BREF за ХНМП (да/не)	
⁽¹⁾ Най-добрите 10 % могат да съответстват на най-високите или най-ниските 10 % от всеки интервал за НДНТ-СЕ(Р)Н, в зависимост от това кое е по-трудно постижимото от гледна точка на околната среда.	

3.2. Най-добри практики за управление по околна среда при преработката на кафе

Тази част е насочена към предприятия, преработващи кафе (код по NACE 10.83).

3.2.1. Намаляване на потреблението на енергия чрез въвеждане на предварително подгряване на кафето при партидното печене на кафе;

НДПУОС се състои в предварително подгряване на кафеените зърна, непосредствено преди операцията по печене чрез рецикулация на димните газове от печенето на предходната партида. Тази пестяща енергия техника може да бъде комбинирана с други техники за пестене на енергия като частичната повторна употреба на газовете от печенето в същата система за печене. Това може да бъде пряко (печи с рецикулация) или посредством топлообменник, или като се използват газовете от печенето за производството на топла вода или за отопление.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима при планирането на инсталацията за всяка нова пещ за партидно печене на кафе, но може да изисква значително пространство и/или укрепване на конструкцията на сградата. Възможно е също така модернизиране на съществуваща пещ със система за предварително подгряване; това обаче е по-сложно от монтирането на система за предварително подгряване на кафето в нова пещ за кафе, поради разходите, изискванията за пространство, строителните работи и др. Приложимостта на тази НДПУОС за МСП може да бъде ограничена поради необходимите значителни икономически инвестиции.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i44) Намаляване на потреблението на топлоенергия при печенето на кафе, поради въвеждането на предварително подгряване на зеленото кафе (%)	b16) Налице е система за предварително подгряване на зеленото кафе.
i45) Потребление на топлоенергия при операциите на печене (kWh/тон зелено кафе).	
i46) Специфични емисии на CO ₂ (kg CO _{2eq} /тон изпечено кафе), изчислени като се вземе под внимание потреблението на електроенергия и гориво (напр. пропан, метан) при операциите на печене.	

3.3. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на маслиново масло

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи маслиново масло (код по NACE 10.41).

3.3.1. Свеждане до минимум на потреблението на вода при сепарирането на маслиновото масло

При сепарирането (известно също като утаяване или избистряне) на маслиновото масло от останалите фини частици и вода, НДПУОС се състои в използването на вертикална центрофуга, която свежда до минимум потреблението на вода. Потребеното количество вода трябва да бъде ограничено до минимално необходимото, за да се постигне желаният краен състав на маслиновото масло.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на храни и напитки, включително МСП. Количеството вода, необходимо във фазата на сепариране, в голяма степен зависи от качеството на маслото, постъпващо от утаителя.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i47) Потребление на вода при сепарирането на маслиново масло (l) на теглото (в тонове) на преработените маслини или на единица обем (l) от произведеното маслиново масло	b17) Водата, потребена при сепарирането на маслиновото масло, е по-малко от 50 l (5 %) за 1 000 l, произведено маслиново масло

3.3.2. По-малко измиване на маслините при пристигането им

НДПУОС се състои в намаляването на нуждата от измиване на маслините, преди преработването им в маслиново масло. Например, това може да се постигне чрез събиране на маслините направо от дръвчетата. За тази цел производителите на маслиново масло могат да установят подходящо сътрудничество със земеделските производители, доставящи маслините.

Приемането на подходящи мерки за рециклиране на водата, необходима за измиването на маслините, може да доведе до допълнителни икономии на вода.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за широк спектър от предприятия за производство на маслиново масло:

- малките предприятия за производство на маслиново масло (които преработват маслини, отгледани на собствени маслинови дръвчета): Тези дружества контролират целия процес на производство на маслиново масло (от производството на маслините до продаването му на потребителя) и поради това могат да приложат пряко мерките за доставяне на чисти маслини за преработка;
- промишлените производители на маслиново масло (които преработват маслини, доставени по силата на подходящ договор със земеделски производители): за доставяните маслини могат да бъдат предлагани различни цени, в зависимост (наред с другите параметри) от степента на замърсеност на маслините;
- кооперациите (които преработват маслините на своите членове): тези организации установяват споразумения между своите членове, като в договорените параметри могат да бъдат включени ниската степен на замърсеност на маслините или определени практики за събиране на реколтата.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i48) Съотношение между количеството вода, използвана за измиване на маслините при пристигането им, и количеството на преработените маслини (l вода на тон маслини)	b18) За маслините, които са доставени чисти, не се използва вода (0 l) за измиване на маслините при пристигането им

3.4. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на безалкохолни напитки

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи безалкохолни напитки (код по NACE 11.07).

3.4.1. Използване на въздуходувки на етапа на сушене на бутилките/опаковките

НДПУОС се състои в монтирането на добре проектирани малки високоскоростни въздуходувки в точката на използване (на етапите на сушене на кенове/бутилки и в системите за изплакване с йонизиран въздух), които могат да заменят сушилните със сгъстен въздух.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за производителите на безалкохолни напитки, които изплакват с въздух или сушат кеновете или бутилките преди пълненето. Тази НДПУОС е приложима за МСП.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i49) Потребление на енергия за продухване/сушене на литър продукт (kWh/l)	—

3.5. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на пиво

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи пиво (код по NACE 11.05).

3.5.1. Намаляването на потреблението на енергия при варенето на пивната мъст

Производителите на пиво могат да намалят потреблението на енергия по време на варенето на пивната мъст чрез:

- използване на подгриване на пивната мъст с възстановена топлина от кондензацията на парите от пивната мъст посредством използването на система за съхранение на енергия;
- намаляване на скоростта на изпарение при варенето (напр. чрез двустепенни системи за варене, варене при динамично ниско налягане), при условие че вкусът на бирата позволява приемането на такова решение.

Приложимост

Тази НДПУОС е широко приложима за всички производители на пиво, включително МСП.

Възприемането на подгриването на пивната мъст е приложимо за нови пивоварни, при условие че няма пространствени ограничения за монтирането на необходимото оборудване. В случай на съществуващи инсталации следва да се извърши икономическо проучване, за да се оцени възможността за промяна на инсталацията за варене на пивната мъст.

Намаляването на скоростта на изпарение не е приложимо за всеки вид пиво, тъй като това влияе на органолептичните характеристики на пивото. Когато се премине към такова решение, то трябва да е съобразено с целия пивоварен процес и да се прилага в степен, подходяща за конкретния продукт.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i50) Скорост на изпарение (%) по време на варенето на пивната мъст	b19) Монтирана е система за подгриване на пивната мъст с възстановена топлина от кондензацията на парите от пивната мъст.
i51) Общо потребление на енергия в производствения процес на хектолитър произведено пиво (MJ/hl)	
i52) Потребление на енергия за подгриване на пивната мъст на хектолитър произведено пиво (MJ/hl)	b20) Скоростта на изпарение при варенето на пивната мъст е по-малка от 4 %
i53) Брой варенета между две почиствания на варилния апарат	

3.5.2. Преминването от партидни към непрекъснати системи на ферментация

НДПУОС се състои в преминаването от системи за партидна ферментация към системи за непрекъснатата ферментация с цел пестене на енергия и вода. Един от вариантите е използването на непрекъснатата система с четири резервоара, състояща се от три резервоара с бъркалки и един без, в който пивото се отделя от дрождите. От последния резервоар, избистреното пиво постъпва в резервоар за топло узряване, в който вкусът става по-фин под действието на дрожди.

Приложимост

Има някои ограничения по отношение на приложимостта на тази НДПУОС. Техниката е приложима главно за големи пивоварни. Освен това, преминаването към непрекъснат цикъл може да окаже въздействие върху органолептичните характеристики на крайния продукт и може да се окаже неподходящо за някои видове пиво.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i51) Общо потребление на енергия в производствения процес на хектолитър произведено пиво (MJ/hl)	—
i54) Общо потребление на вода в производствения процес на хектолитър произведено пиво (hl вода/hl пиво)	—

3.5.3. Възстановяване на CO₂ при производството на пиво

НДПУОС се състои във възстановяването на генерирания при производството на пиво CO₂ от горната част на резервоарите/съдовете за ферментация, съдовете за узряване и резервоарите за филтрирано пиво. След това CO₂ може да премине през скрубър, да бъде допречистен и съгъстен за съхранение. Впоследствие той може да се използва вътрешно в редица пивоварни операции, напр. при сатурацията и бутилирането, или да бъде продаван и предоставян за други приложения в рамките на промишлената симбиоза.

Приложимост

Тази НДПУОС може да бъде адаптирана към производство на пиво от всякакъв мащаб. Въпреки това, микро пивоварните и малките пивоварни⁽¹⁾ могат да я сметат за неподходяща заради инвестиционните разходи и сложността на системата за събиране на генерирания CO₂.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i55) Процент на възстановяване на CO ₂ от ферментацията (%)	b21) Въведена е система, която възстановява най-малко 50 % от CO ₂ , генериран при ферментацията.
i56) Количество възстановен CO ₂ на хектолитър произведено пиво (g CO ₂ /hl)	
i57) Часов капацитет на системата на пивоварната за възстановяване на CO ₂ (g CO ₂ /h)	

3.6. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на месни продукти

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи месни продукти (код по NACE 10.13).

3.6.1. Обработка с високо налягане за обеззаразяване на месото

НДПУОС се състои в използването на обработка с високо налягане за процесите на пастьоризация и готвене при производството на месни продукти, с цел да се намали потреблението на енергия. Високото налягане може да се използва по различни начини:

- за замяна на термичната пастьоризация;
- за съкращаване на етапа на готвене: чрез използването на високо налягане етапът на готвене може да бъде съкратен, тъй като пълната пастьоризация е извършена по време на етапа на пастьоризация с високо налягане.

⁽¹⁾ Директива 92/83/ЕИО на Съвета определя понятието „независима малка пивоварна“ като пивоварна, чието годишно производство не надхвърля 200 000 hl.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на месни продукти, включително МСП. Въпреки това инвестиционните разходи за закупуване на оборудването са високи и могат да разубедят МСП. В този случай за обработката с високо налягане МСП могат да използват оборудване, взето под наем, ако тази услуга се предлага.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i58) Общо потребление на енергия на единица обработени месни продукти (kWh/kg от продукта)	b22) Обработката с високо налягане (собствена или възложена на външен изпълнител) се използва за обработка на подходящи месни продукти (напр. стотвени продукти, консервирани и стотвени продукти, сурово консервирани).
i59) Потребление на енергия за обработка с високо налягане (kWh/цикъл на обработване на продукта или kWh/kg от продукта)	

3.7. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на плодов сок

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи плодов сок (код по NACE 10.32).

3.7.1. Използване с добавена стойност на остатъци от плодове

НДПУОС се състои в използване на остатъците от производствения процес, като се следва приоритизирано степенуване:

- възстановяване на ценни продукти, винаги когато е възможно: напр. пектин (от остатъците от цитрусови плодове и праскови), химикали с висока степен на чистота (бета каротеноиди от остатъци от моркови) и многофункционални хранителни съставки (от остатъци от моркови, портокали и ябълки), които могат да се използват в печива.
- използване на плодовите остатъци като фураж, ако има местни селскостопански животни или производители на фураж, които се интересуват от този страничен продукт.
- използване на плодовите остатъци като допълнителен субстрат във вече съществуваща наблизо инсталация за анаеробно разграждане или планиране на строителството на нова система за анаеробно разграждане заедно с други наблизо разположени организации, генериращи органични отпадъци, които могат да се обработват в инсталация за анаеробно разграждане (напр. животновъдни стопанства).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на плодови сокове, включително МСП, при условие че местните условия (напр. наличие на местни селскостопански животни за изхранване, наличие на инсталации за анаеробно разграждане) позволяват изпълнението на вариантите, посочени по-горе.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i60) Степен на използване на плодовите остатъци (%): общо количество на плодовите остатъци, използвани за възстановяване на ценни продукти (напр. пектин, етерични масла), като фураж или като допълнителен субстрат в инсталация за анаеробно разграждане.	b23) 100 % от плодовите остатъци се използват за възстановяване на ценни продукти (напр. пектин, етерични масла), като фураж или като допълнителен субстрат в инсталация за анаеробно изгниване.

3.8. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на сирене

Тази част е насочена към дружества, произвеждащи сирене (код по NACE 10.51).

3.8.1. Възстановяване на суроватка

НДПУОС се състои във възстановяването на суроватката от производството на сирене и използването ѝ за нови приложения съгласно следния приоритетен списък:

- концентриране, филтриране и/или изпаряване на суроватката за получаването на суроватка на прах, суроватъчен протеинов концентрат (СПК), лактоза и други странични продукти;
- производство на суроватъчни продукти, предназначени за консумация от човека, като суроватъчно сирене или суроватъчни напитки;
- използване на суроватката като фураж, като тор или третирането ѝ в инсталация за анаеробно разграждане.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на сирене, включително МСП, при условие че местните условия (напр. достатъчно получаване на суроватка за използването на система за концентриране на суроватката, пазарно търсене за суроватъчни продукти, наличие на местни селскостопански животни за изхранване) позволяват изпълнението на вариантите, посочени по-горе.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i61) Процент (% по тегло) на общото тегло на сухото вещество в получената суроватка, възстановена за използване в продукти, предназначени за консумация от човека, във фуражи и като суровина за анаеробно разграждане.	b24) Суроватката се възстановява и допълнително се обработва с цел получаване на други продукти за консумация от човека на базата на пазарното търсене. Излишната суроватка вместо това се използва за фураж или за анаеробно разграждане.
i62) Процент (% по тегло) на общото тегло на сухото вещество в получената суроватка, възстановена за използване в продукти, предназначени за консумация от човека	

3.9. **Най-добри практики за управление по околна среда при производството на хляб, бисквити и сладкарски изделия**

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи хляб, бисквити и сладкарски изделия (кодове по NACE 10.71 и 10.72).

3.9.1. *Схеми за намаляване на отпадъците непродаден хляб*

НДПУОС се състои в установяването на подходящи схеми за връщане, при които непродаденият хляб от пунктовете за продажба се връща в пекарната, в която е бил произведен. Събраният хляб се съхранява в пекарната и може да бъде преработен в галета и кнедли, или да бъде взет от лицензирани дружества (напр. благотворителни или социални организации, ако хлябът, в състоянието в което се намира, все още е годен за консумация от човека), или може да бъде използван за други цели (напр. фураж). Получаването на хляба от лицензираните дружества може също така да се осъществява направо в пунктовете на продажба.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на хляб, включително МСП. Хлебопроизводителите, които не доставят хляб в отдалечени пунктове за продажба, могат направо да прилагат мерките, изброени по-горе, без да е необходимо да въвеждат схема за връщане на хляб. В зависимост от планираната употреба на върнатия хляб, трябва да бъдат осигурени подходящо боравене, транспорт и съхранение, за да се спазят хигиенните изисквания.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i63) Процент на върнатия (%) непродаден хляб от пунктове за продажба, участващи в схемата за връщане	b25) За пекарни: 100 % от пунктовете за продажба на произведения хляб участват в подходяща схема за връщане на непродаден хляб

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i64) Участие (%) на пунктовете за продажба в съществуващи схеми за връщане в дадена област	
i65) Процент на непродания хляб, преобразуван за други употреби, с цел избягване на генерирането на хранителни отпадъци (%)	

3.9.2. Свеждане до минимум на потреблението на енергия за печене

НДПУОС се състои в свеждане до минимум на потреблението на енергия за печене чрез използване на съществуващите фурни по възможно най-ефективния в енергийно отношение начин или чрез избор на най-ефикасната фурна, за да се отговори на специфични пекарски нужди, въз основа на: производствени изисквания, енергийни източници, пространствени ограничения, температурни изисквания, режим на работа и начин на топлинен трансфер.

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на хляб, бисквити и сладкарски изделия, включително МСП.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i66) Потребление на енергия в процеса на печене, т.е. kWh на: — t изпечен продукт, или — t използвано брашно, или — m ² печаша площ (площ на фурната)	—

3.10. Най-добри практики за управление по околна среда при производството на вино

Тази част е насочена към дружествата, произвеждащи вино (код по NACE 11.02).

3.10.1. Намаляване на потреблението на вода, генерирането на органични отпадъци и потребление на енергия в съответната винарска изба

НДПУОС се състои в:

- намаляване на потреблението на вода във винарската изба чрез подобряване на операциите по почистване (раздел 3.1.4) и монтиране на високоефективно оборудване;
- прилагане към органичните остатъци, генерирани във винарската изба, на стратегически подход за ресурсна ефективност, включително действия, съобразени с конкретния случай като: превръщане на страничните продукти в продукти за консумация от човека (напр. дестилация на алкохол от гроздови джибри); заместване на синтетични торове, благодарение на компостирането; оползотворяване на енергия в инсталации за комбинирано производство на топлинна енергия, хладилна енергия и електроенергия (раздел 3.1.8);
- намаляване на потреблението на енергия чрез:
 - избор на енергийно ефективно оборудване, когато има нужда от подмяна или разширяване, като се осигури правилното оразмеряване на избраното оборудване (в зависимост от нуждите на процеса);
 - увеличаване на изолацията на тръби, охладителни линии и др.;
 - редовно инспектиране на отоплителните/охладителните тръбопроводи в резервоарите с цел предотвратяване и/или отстраняване на течове или повреди по изолацията им;
 - проектиране на енергийно ефективни изби (т.е. избор на подходяща ориентация и местоположение, за да се намали експозицията на слънце, избор на строителни материали с високи U-стойности и използване на зелени покриви и отразяващи бои и материали).

Приложимост

Тази НДПУОС е приложима за всички производители на вино, включително МСП. Съществуват обаче известни ограничения за някои от мерките, описани по-горе, по отношение на съществуващите винарски изби, при които приложимостта зависи от вече въведените специфични производствени процеси.

Свързани показатели за екологични резултати и еталони за отлични постижения

Показатели за екологични резултати	Еталони за отлични постижения
i67) Общо потребление на вода във винарската изба (l) на литър произведено вино. Потребената вода може също така да се измери на ниво процес.	—
i68) Генериране на органични отпадъци във винарската изба (kg) на литър произведено вино, на месец/година	
i69) Потребление на топлоенергия (kWh/l произведено вино): може да се изчислява на годишна основа или за сезона на прибиране на реколтата	
i70) Потребление на електроенергия (kWh/l произведено вино): може да се изчислява на годишна основа или за сезона на прибиране на реколтата	

4. ПРЕПОРЪЧАНИ КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕКОЛОГИЧНИ РЕЗУЛТАТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЗА СЪОТВЕТНИЯ СЕКТОР

В таблицата по-долу са изброени **подбрани** ключови показатели за екологични резултати за сектора на производството на храни и напитки. Те са подмножество на всички показатели, упоменати в раздел 3. Таблицата е разделена по целеви групи, в съответствие със структурата на настоящия документ:

- ключови показатели за всички производители на храни и напитки;
- допълнителни ключови показатели за някои подсектори в сектора на производството на храни и напитки, а именно:
 - преработка на кафе;
 - производство на маслиново масло;
 - производство на безалкохолни напитки;
 - производство на пиво;
 - производство на месни продукти;
 - производство на плодов сок;
 - производство на сирене;
 - производство на хляб, бисквити и сладкарски изделия;
 - производство на вино.

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
ВСИЧКИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ХРАНИ И НАПИТКИ (НАСЕ КОДОВЕ 10 И 11)							
Процент на общия брой на обектите или продуктите, оценени посредством признат протокол за оценка на екологичната устойчивост.	%	Всички производители на храни и напитки	Производствените обекти (т.е. производствените процеси) и продуктите, които са оценени посредством въглеродния отпечатък и/или оценки на жизнения цикъл (ОЖЦ), разделени на общия брой на производствените обекти и на продуктите	На равнище дружество	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	Извършена е оценка на екологичната устойчивост за цялото дружество, като са обхванати всички операции. Въведена е оценка за екологичната устойчивост на всички нови продукти в процес на разработване.	НДПУОС 3.1.1
Процент на съставките или продуктите, които отговарят на специфичните критерии на дружеството за устойчивост или са в съответствие със съществуващите стандарти за устойчивост	%	Всички производители на храни и напитки	Броят или стойността в евро на закупените съставки или продукти, които отговарят на специфичните критерии на дружеството за устойчивост, или са в съответствие със съществуващите стандарти за устойчивост, разделени на общия брой или стойността на закупените съставки или продукти	На равнище дружество	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	—	НДПУОС 3.1.2
Процент от доставчиците, участващи в програми за подобряване на устойчивостта	%	Всички производители на храни и напитки	Брой на доставчиците, участващи в програми за устойчивост (с цел подобряване на екологичните си резултати), спрямо общия брой на доставчиците. Този показател може също така да се изчисли въз основа на стойността в евро на продуктите, доставени от доставчици, участващи в програми за устойчивост (с цел подобряване на екологичните си показатели), спрямо общата стойност на доставените продукти	На равнище дружество	Енергийна ефективност Ефикасност на използване на материалите Вода Отпадъци Биологично разнообразие Емисии	—	НДПУОС 3.1.2

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Свързани с опаковките емисии на CO ₂ на единица тегло/обем произведен продукт	Свързан с опаковките gCO _{2eq} /g продукт Свързан с опаковките gCO _{2eq} /ml продукт	Всички производители на храни и напитки	Свързани с опаковките емисии на CO _{2eq} на единица тегло или обем произведен продукт, изчислени чрез използване на инструмент за екопроектиране при проектирането на опаковките	По продукти	Енергийна ефективност	При проектирането на опаковката е използван инструмент за екопроектиране, за да се установят вариантите с ниско екологично въздействие.	НДПУОС 3.1.3
Свързана с почистване енергия на единица продукция	kWh/kg kWh/l kWh/брой продукти	Всички производители на храни и напитки	Енергия (топлинна и електрическа), използвана за операции по почистване, разделена на количеството продукция, изразено като тегло, обем или брой продукти	По производствени обекти	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.1.4
Свързано с почистване потребление на вода на единица продукция	m ³ /kg m ³ /l m ³ /брой продукти	Всички производители на храни и напитки	Вода, използвана за операции по почистване, разделена на количеството продукция, изразено като тегло, обем или брой продукти	По производствени обекти	Вода	—	НДПУОС 3.1.4
Количество почистващ продукт, използвано на единица продукция	kg/kg kg/l kg/брой продукти m ³ /kg m ³ /l m ³ /брой продукти	Всички производители на храни и напитки	Маса или обем почистващи продукти (напр. сода каустик), използвани за операции по почистване, разделена на количеството продукция, изразено като тегло, обем или брой продукти	По производствени обекти	Ефикасност на използване на материалите Емисии	—	НДПУОС 3.1.4

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Специфични емисии на ПГ при транспорта на дадено количество от продукта	kg CO _{2eq} /m ³ kg CO _{2eq} /тон kg CO _{2eq} /палет kg CO _{2eq} /сандък	Всички производители на храни и напитки	Общ CO _{2eq} , отделен от транспорта, разделен на теглото, обема или броя превозените палети/сандъци (което е приложимо)	На равнище дружество	Ефикасност на използване на материалите Емисии	За 100 % от транспортните и логистичните операции (включително доставчици, които са трети страни) се докладват следните показатели: % на различните видове транспорт; kg CO _{2eq} на доставен m ³ /палет и др.	НДПУОС 3.1.5
Специфични емисии на ПГ при транспорта на дадено количество от продукта и разстояние	kg CO _{2eq} /тон/km	Всички производители на храни и напитки	Общ CO _{2eq} , отделен при транспорта, разделен на теглото на превозения продукт и на пропътуваното разстояние.	На равнище дружество	Ефикасност на използване на материалите Емисии	За транспортните и логистичните операции в самото дружество се докладват следните показатели: коефициент на натоварване на камионите (% от капацитета по тегло или обем) kg CO _{2eq} на t·km.	НДПУОС 3.1.5
Процент на различните видове транспорт	%	Всички производители на храни и напитки	Процент на различните видове транспорт (напр. автомобилен, железопътен, морски, въздушен) от общите транспортни дейности. Процентът на видовете транспорт може да бъде изчислен въз основа на тон·km или стойността на продажбите.	На равнище дружество	Ефикасност на използване на материалите Емисии	За 100 % от транспортните и логистичните операции (включително доставчици, които са трети страни) се докладват следните показатели: % на различните видове транспорт; kg CO _{2eq} на доставен m ³ /палет и др.	НДПУОС 3.1.5

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Коефициент на натоварване за товарния транспорт	% от капацитета по тегло (kg) % от капацитета по обем (m ³)	Всички производители на храни и напитки	Общият използван товар (тегло или обем), разделен на общия наличен товар (тегло или обем) за вида транспорт, използван за превоза на продукти	На равнище дружество	Ефикасност на използване на материалите Емисии	За транспортните и логистичните операции в самото дружество, се докладват следните показатели: коефициент на натоварване за товарния транспорт (% от капацитета по тегло или обем); kg CO _{2eq} на t·km.	НДПУОС 3.1.5
Разход на гориво на превозните средства от автомобилния транспорт	l/100 km	Всички производители на храни и напитки	Действителни икономии на гориво на пътните превозни средства, използвани за превоза на продукти, когато са на път	На равнище дружество	Енергийна ефективност Емисии	Средният разход на гориво на тежкотоварните превозни средства е по-малък или равен на 30 l/100 km.	НДПУОС 3.1.5
Специфично общо потребление на енергия на складовете	kWh/m ² /kg нето от продукта	Всички производители на храни и напитки	Общото потребление на енергия на складовете (във вид на крайна енергия) през определен период (напр. месец, година), разделено на съответното количество преминали през тях продукти (напр. kg нето от продукта)	По производствени обекти	Енергийна ефективност	Изоляцията на складовете с контролирана температура е оптимизирана.	НДПУОС 3.1.5
Процент на използване на хладилни системи, работещи с естествени хладилни агенти	%	Всички производители на храни и напитки	Броят на хладилните/охладителните системи, използващи естествени хладилни агенти, разделен на общия брой на хладилните/охладителните системи.	По производствени обекти	Емисии	Използване във всички обекти на 100 % хладилни системи, които работят с естествени хладилни агенти.	НДПУОС 3.1.6
Коефициент на енергийна ефективност (КЕЕ)	kW (охладителна мощност)/kW (електрическа мощност)	Всички производители на храни и напитки	Съотношение между охладителната мощност и електрическата мощност за хладилната/охладителната система. Съотношението може да бъде изчислено за една хладилна система или за цялото съоръжение за производство/охлаждане/замразяване	По производствени обекти	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.1.6

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Общо потребление на енергия за единица продукт	kWh/тон kWh/EUR kWh/m ³ kWh/брой продукти	Всички производители на храни и напитки	Енергия (топлинна, охладителна и електрическа), използвана в производствения обект, разделена на количеството продукция, изразено като тегло, стойност, обем или брой продукти	По производствени обекти	Енергийна ефективност	<p>Въведена е всеобхватна система за енергийно управление (CEU) (напр. ISO 50001).</p> <p>Прилагат се редовен енергиен одит и мониторинг за определяне на главните движещи сили на потреблението на енергия.</p> <p>За всички процеси в съоръжението се използват подходящи технически решения за енергийна ефективност.</p> <p>В процесите се експлоатират полезните взаимодействия в потреблението на топлоенергия/охладителна енергия/пара в рамките на съоръжението и между него и съседните съоръжения.</p>	НДПУОС 3.1.7
Общо потребление на енергия на единица площ от съоръжението	kWh/m ² от производственото съоръжение	Всички производители на храни и напитки	Енергия (топлинна, охладителна и електрическа), използвана в производствения обект в рамките на определен период от време (напр. година, месец), разделена на разгънатата площ на съоръжението	По производствени обекти	Енергийна ефективност	<p>Въведена е всеобхватна система за енергийно управление (CEU) (напр. ISO 50001).</p> <p>Прилагат се редовен енергиен одит и мониторинг за определяне на главните движещи сили на потреблението на енергия.</p> <p>За всички процеси в съоръжението се използват подходящи технически решения за енергийна ефективност.</p> <p>В процесите се експлоатират полезните взаимодействия в потреблението на топлоенергия/охладителна енергия/пара в рамките на съоръжението и между него и съседните съоръжения.</p>	НДПУОС 3.1.7

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Общо потребление на енергия (kWh) за специфични процеси	kWh	Всички производители на храни и напитки	Енергия (топлинна, охладителна и електрическа), използвана в рамките на определен период от време (напр. година, месец) за специфичен процес (напр. почистване, готвене, охлаждане)	По процеси	Енергийна ефективност	<p>Въведена е всеобхватна система за енергийно управление (CEU) (напр. ISO 50001), която може да бъде част от система за управление по околна среда като EMAS.</p> <p>Прилагат се редовен енергиен одит и мониторинг за определяне на главните движещи сили на потреблението на енергия.</p> <p>За всички процеси в съоръжението се използват подходящи технически решения за енергийна ефективност.</p> <p>В процесите се експлоатират полезните взаимодействия в потреблението на топлоенергия/охладителна енергия/пара в рамките на съоръжението и между него и съседните съоръжения.</p>	НДПУОС 3.1.7
Процент от потреблението на енергия от производствените съоръжения, което е осигурено от енергия от възобновяеми енергийни източници.	%	Всички производители на храни и напитки	<p>Възобновяемата енергия (поотделно за топлинната и електрическата), произведена на място/наблизо, или закупена като сертифицирана възобновяема енергия (напр. електроенергия от възобновяеми източници), разделена на енергийното потребление на производствените съоръжения (поотделно топлоенергията и електроенергията).</p> <p>Сертифицирането трябва да гарантира, че закупената възобновяема енергия не е била отчетена от друга организация или в националния среден генериращ електроенергиен микс</p>	По производствени обекти	Енергийна ефективност Емисии	<p>Въведено е генериране на топлоенергия от възобновяеми източници на място за подходящите производствени процеси.</p> <p>Технологиите на процесите са адаптирани, за да съответстват по-добре на подаването на топлоенергия от възобновяеми източници.</p>	НДПУОС 3.1.8

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1 221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Съотношение между генерираните хранителни отпадъци и произведените завършени продукти	тона хранителни отпадъци/тона завършен продукт	Всички производители на храни и напитки	Тоновите хранителни отпадъци (изпратени за рециклиране, възстановяване и обезвреждане, включително хранителни отпадъци, използвани като източник на енергия или за производството на торове), разделени на тоновете завършен продукт	По производствени обекти	Отпадъци	—	НДПУОС 3.1.9
Съответните НДНТ се изпълняват	да/не	Всички производители на храни и напитки	Този показател показва дали съответните най-добри налични техники (НДНТ) се изпълняват от производителя на храни и напитки. Съответствието на НДНТ следва да се оценява от производителя на храни и напитки съгласно екологичния преглед на неговите дейности и съответните идентифицирани екологични аспекти, както и видове натиск. При оценката следва да се отчитат специфичните за дружеството размер/условия за операциите и процесите.	По производствени обекти	Емисии	Постигнато е ниво на екологични резултати, което е между най-добрите 10 % от всеки интервал за НДНТ-СЕ(Р)Н, определен в BREF за ХНМП.	НДПУОС 3.1.10
ДРУЖЕСТВА, ПРеработващи кафе (КОД ПО НАСЕ 10.83)							
Потребление на топлинна енергия при операциите на печене	kWh/тон на изпечено зелено кафе	Дружествата, преработващи кафе	Потребена топлинна енергия (напр. природен газ, пропан) при печенето, разделена на броя на тоновете изпечено зелено кафе. Това може да бъде изчислено по партиди изпечено кафе или за определен период от време (напр. ден, седмица, месец)	По производствени обекти	Енергийна ефективност Емисии	Налице е система за подгряване на зеленото кафе.	НДПУОС 3.2.1

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1 221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ МАСЛИНОВО МАСЛО (КОД ПО NACE 10.41)							
Потребление на вода при сепарирането на маслиновото масло	1 вода/тон преработени маслини 1 вода/l произведено маслиново масло	Дружествата, произвеждащи маслиново масло	Количеството потребена вода при сепарирането на маслиновото масло (l), разделено на теглото на преработените маслини или на обема на произведеното маслиново масло	По производствени обекти	Вода	По-малко от 50 l (5 %) потребена вода за сепариране на маслиновото масло на всеки 1 000 l произведено маслиново масло.	НДПУОС 3.3.1
Потребена вода за измиване на маслините при пристигането им	1 вода/тон преработени маслини	Дружества, произвеждащи маслиново масло	Количеството на потребената вода за измиване на маслините при пристигането им (l), разделено на теглото на преработените маслини (тонове)	По производствени обекти	Вода	За маслините, които са доставени чисти, не се използва вода (0 литра) за измиване на маслините при пристигането им	НДПУОС 3.3.2
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ БЕЗАЛКОХОЛНИ НАПИТКИ (КОД ПО NACE 11.07)							
Потребление на енергия за продухване/сушене	kWh/l	Дружествата, произвеждащи безалкохолни напитки	Потребената енергия (kWh) за продухване/сушене, разделена на количеството (l) произведен продукт	По производствени обекти	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.4.1
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ ПИВО (КОД ПО NACE 11.05)							
Общото потребление на енергия при производството на пиво	MJ/hl	Дружествата, произвеждащи пиво	Потребената енергия (топлинна и електрическа), разделена на количеството произведено пиво (hl) през определен период от време. Това може да бъде изчислено поотделно за електроенергията и топлиенергията.	По производствени обекти	Енергийна ефективност	Монтирана е система за подгриване на пивната мъст с възстановена топлина от кондензацията на парите от пивната мъст.	НДПУОС 3.5.1, 3.5.2

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1 221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Скорост на изпарение по време на варенето на пивната мъст	%	Дружествата, произвеждащи пиво	Скоростта на изпарение (%) по време на варенето на пивната мъст се изчислява, както следва: $100 - (\text{обем след варенето} \times 100 / \text{обем преди варенето})$	По производствени обекти	Енергийна ефективност	Скоростта на изпарение при варенето на пивната мъст е по-малка от 4 %	НДПУОС 3.5.1
Потребление на вода при производствения процес на пиво	hl вода/hl пиво	Дружествата, произвеждащи пиво	Потребление на вода (hl) в производствения процес, разделено на количеството произведено пиво (hl) в рамките на определен период от време	По производствени обекти	Вода	—	НДПУОС 3.5.2
Процент на възстановяване на CO ₂ от ферментацията	%	Дружествата, произвеждащи пиво	Количество на възстановения CO ₂ при производството на пиво от резервоарите/съдовете за ферментация, съдовете за узряване и резервоарите за филтрирано пиво	По производствени обекти	Енергийна ефективност Емисии	Въведена е система, която възстановява най-малко 50 % от CO ₂ , генериран при ферментацията.	НДПУОС 3.5.3
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ МЕСНИ ПРОДУКТИ (КОД ПО NACE 10.13)							
Общото потребление на енергия за преработката на месо	kWh/kg продукт	Дружествата, произвеждащи месни продукти	Потреблението на енергия за преработката на месо (kWh), разделено на количеството на преработеното месо (kg)	По процеси	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.6.1
Потребление на енергия при обработката с високо налягане	kWh/цикъл на обработване на продукта kWh/kg продукт	Дружествата, произвеждащи месни продукти	Потребление на енергия при обработката с високо налягане за процесите на пастьоризация и готвене	По процеси	Енергийна ефективност	Обработката с високо налягане (собствена или възложена на външен изпълнител) се използва за обработка на подходящи месни продукти (сготвени продукти, консервирани, сготвени продукти, сушено консервирани и др.).	НДПУОС 3.6.1

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1 221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ ПЛОДОВ СОК (КОД ПО NACE 10.32)							
Степен на използване на плодовите остатъци	%	Дружествата, произвеждащи плодов сок	Общото количество (тегло) на плодовите остатъци, използвани за възстановяване на ценни продукти (напр. пектин, етерични масла), като фураж или като допълнителен субстрат в инсталация за анаеробно разграждане, разделено на общото количество плодови остатъци.	По производствени обекти	Отпадъци	100 % от плодовите остатъци се използват за възстановяване на ценни продукти (напр. пектин, етерични масла), като фураж или като допълнителен субстрат в инсталация за анаеробно разграждане.	НДПУОС 3.7.1
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ СИРЕНЕ (КОД ПО NACE 10.51)							
Процент на общото тегло на сухото вещество в получената суроватка, възстановена за използване в продукти, предназначени за консумация от човека	%	Дружествата, произвеждащи сирене	Количеството (тегло) сухо вещество, възстановено от суроватката, получена при производството на сирене, което се използва в продукти, предназначени за консумация от човека, разделено на общото количество сухо вещество, възстановено от суроватката	По производствени обекти	Отпадъци Емисии	Суроватката се възстановява и допълнително се обработва с цел получаване на други продукти за консумация от човека на базата на пазарното търсене. Излишната суроватка вместо това се използва за фураж или за анаеробно разграждане.	НДПУОС 3.8.1
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ ХЛЯБ, БИСКВИТИ И СЛАДКАРСКИ ИЗДЕЛИЯ (КОДОВЕ ПО NACE 10.71 И 10.72)							
Участие на пунктовете за продажба в съществуващи схеми за връщане	%	Дружествата, произвеждащи хляб	Броят на пунктовете за продажба (магазини, продаващи хляба, произведен от пекарната), които участват в схемата за връщане на хляба, разделен на общия брой на пунктовете за продажба, продаващи хляба, произведен от пекарната.	Дружество	Отпадъци	100 % от пунктовете за продажба, продаващи хляба, произведен от пекарната, участват в подходяща схема за връщане на непродания хляб.	НДПУОС 3.9.1

Показател	Общоприета единица	Основна целева група	Кратко описание	Препоръчано минимално ниво на мониторинг	Свързан основен показател съгласно приложение IV към Регламент (ЕО) № 1 221/2009 (раздел В, точка 2)	Еталон за отлични постижения	Съответна най-добра практика за управление по околна среда
Потребление на енергия за процеса на печене	kWh/t изпечен продукт kWh/t използвано брашно kWh/m ² печаша площ (площ на фурната)	Дружествата, произвеждащи хляб, бисквити и сладкарски изделия	Потребената енергия (напр. електроенергия) при печенето, разделена на количеството изпечени продукти, на количеството на съставките, постъпили за печене, или на печашата площ	По производствени обекти	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.9.2
ДРУЖЕСТВА, ПРОИЗВЕЖДАЩИ ВИНО (КОД ПО NACE 11.02)							
Общото количество вода, потребена във винарската изба	l вода/l произведено вино	Дружествата, произвеждащи вино	Общото количество вода, измерено в литри, потребено за определен период от време (напр. годишно, месечно, сезона на прибиране на реколтата) във винарската изба, разделено на количеството произведено вино (l). Потребената вода може също така да се измери на равнище процес.	По производствени обекти	Вода	—	НДПУОС 3.10.1
Генериране на органични отпадъци във винарската изба	kg/l произведено вино	Дружествата, произвеждащи вино	Органичните отпадъци, измерени в kg, генерирани във винарската изба през определен период от време (напр. годишно, месечно, през сезона на прибиране на реколтата), разделени на количеството произведено вино (l).	По производствени обекти	Отпадъци	—	НДПУОС 3.10.1
Енергия, потребена във винарската изба	kWh (топлоенергия)/l произведено вино kWh (електроенергия)/l произведено вино	Дружествата, произвеждащи вино	Енергията (топлинна и електрическа) в kWh, потребена във винарската изба през определен период от време (напр. годишно, месечно, през сезона на прибиране на реколтата), разделена на количеството произведено вино (l)	По производствени обекти	Енергийна ефективност	—	НДПУОС 3.10.1